

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu; **J. X. D. 2, Í.**, zastúpený: JUDr. I. M. advokátom, **L. X. B.**, proti žalovanému: **F. D. X. B.**, IČO: X. zastúpený: JUDr. Š. D. advokátom, Advokátska kancelária D. & P. s. r. o., **M. B.**, **o zaplatenie 99 880 Sk**, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29. 09. 2008 č. k. 3 Cb 117/03 -146, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29. 09. 2008 č. k. 3 Cb 117/03-146 v napadnutej časti **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** súdu I. stupňa na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom konanie o zaplatenie v časti 2 000 Sk zastavil a žalovaného zaviazal žalobcovi zaplatiť 97 880 Sk istiny a 23 284 Sk náhrady trov konania na účet jeho právneho zástupcu.

Podľa odôvodnenia rozhodnutia žalobou doručenu Okresnému súdu Bratislava II, v Bratislave dňa 28. 08. 2003 sa žalobca ako vlastník postúpených pohľadávok voči žalovanému domáhal ich zaplatenia celkom v sume 99 880 Sk. Tieto pohľadávky majú predstavovať súčet úrokov z omeškania žalovaného s plnením peňažných dlhov, ktoré mal žalovaný voči osobám oprávneným na vyplatenie menovitých hodnôt a výnosov dlhopisov emitovaných F. podľa § 24 ods. 4 zák. č.24/ 1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení neskorších predpisov.

Žalobca ako postupník nadobudol žalovanú sumu 70-timi zmluvami o postúpení pohľadávok v zmysle § 524 až 530 Obč. zák., uzatvorenými s vlastníkami dlhopisov žalovaného v celkovej výške 99 880 Sk. Pohľadávka pozostáva z úrokov z omeškania vzniknutých omeškaním žalovaného s plnením peňažného dlhu voči bývalým majiteľom dlhopisov.

Svoj nárok opiera o názor, že v zmysle § 24 ods. 1 (teraz 6) zák., č. 92/1991 Zb. dlhopis vrátane výnosu bol splatný 31.12.2000, kedy hodnota dlhopisu bola 13 740 Sk a tak sa dňom 01. 01. 2001 dlžník dostal do omeškania.

Žalovaný sa bránil tým, že podľa § 24 ods. 11 zák. č 92/1991 Zb. bol povinný dlhopis vrátane výnosu splatiť osobám, ktoré ho nadobudli, do konca roka 2001 a túto lehotu dodržal, keď v priebehu roka 2001 hodnotu dlhopisu vrátane výnosu splatil po odrátaní poplatkov spojených s vyplatením prostredníctvom S. a. s. B.. Podľa jeho názoru treba zohľadniť čas daný mu zákonom na splatenie dlhopisov a tvrdí, že nemohol byť v zmysle §520 Obč. zák. v omeškaní, pretože mu veritelia neposkytli súčinnosť potrebnú na zaplatenie ďalej, že sporné nároky sú spojené s dlhopismi, ktoré nebolo možné previesť bez súčasného prevodu dlhopisu, a tiež, že nemal legálnu možnosť postupníkov zo zmlúv o postúpení pohľadávky identifikovať, a následne zistiť, či v čase postúpenia pohľadávky boli vlastníkami dlhopisov.

Súd vychádzal zo záveru vyjadreného v náleze ÚS SR č. 8/1995 sp. zn. PL.ÚS 13/97 z 19. júna 1998, ktorý uvádza: Obsahom vlastníckeho práva k dlhopisom sú potom oprávnenia a povinnosti upravené v ďalších odsekoch §24. Majiteľ dlhopisu (občan) má právo na výplatu menovitej hodnoty a výnosu tohto dlhopisu v zákone stanovenej dobe splatnosti(§24 ods. 4.6.7).Z toho vyplýva, že dlhopisy F. mali byť ich majiteľom zo strany žalovaného splatené v dobe ich splatnosti do 31. 12. 2000 resp. 31. 12. 1997 a nie v lehote do 21. 12. 2001 ako to tvrdí žalovaný.

Súd preto dospel k záveru, že žalovaný svoj záväzok na vyplatenie hodnoty a výnosu dotknutým osobám nesplnil riadne a včas v zákonnej lehote. Žalovaný sa dostal do omeškania s vyplatením menovitej hodnoty a výnosu dlhopisu ich bývalým majiteľom, pretože dátumom rozhodným pre posúdenie, kedy mal žalovaný splatiť dlhopisy, bol 31. 12. 2000

a nie 31. 12. 2001. Žalovaný bol teda povinný splatiť dlhopisy a výnos z nich v súlade ustanovením § 24 ods. 6 zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení neskorších predpisov v deň ich splatnosti stanovenom na 31. 12. 2000. Počnúc dňom 01. 01. 2001 sa žalovaný dostal do omeškania (v zmysle ustanovenia § 24 ods. 6 zákona č. 92/1991 Zb.), pretože pohľadávky veriteľov nadobudli novú kvalitu, uvedeným dňom splatenie dlhopisu už bolo žalovateľné, a to aj s úrokmi z omeškania.

Na základe podkladov žalovaného zo dňa 18. 06. 2008 žalobca zobral žalobu v časti o zaplatenie 2 000 Sk späť a súd v súlade s ust. § 96 ods. 1 a 3 O. s. p, konanie v tejto časti zastavil.

Na základe takto zisteného skutkového a právneho stavu súd uznal nárok žalobcu vo zvyšku za oprávnený a zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi 97 880 Sk z titulu úrokov z omeškania za oneskorené vyplatenie dlhopisu a jeho výnosu splatného do 31. 12. 2000.

O náhrade trov konania v časti o zaplatenie 2 000 Sk rozhodol súd podľa ust. § 146 ods. 1, písm. c/ 0. s. p. tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. V časti o zaplatenie 97 880 Sk rozhodol súd podľa. § 142 ods. 3 O. s. p.

Proti tomuto rozsudku v časti zaväzujúcej ho zaplatiť sumu 97 880 Sk sa odvolal žalovaný a navrhol ho zmeniť, žalobu v celom rozsahu zamietnuť a zaviazat' žalobcu nahradiť mu trovy konania.

Považuje opretie rozsudku o Nález ústavného súdu Slovenskej republiky č. 8/1995 sp. zn. PL ÚS 13/97 z 19. 06. 1998 za neopodstatnené, pretože Ústavný súd Slovenskej republiky sa v uvedenom konaní vôbec nezaoberal otázkou splácania dlhopisov fondu a k problematike času stanoveného na splatenie dlhopisov fondu sa nevyjadril. Naopak v náleze č. 11/95, sp. zn. PL. ÚS. 33/95 z 20. 12. 1995 sa Ústavný súd Slovenskej republiky exaktne vyjadril, že „podľa § 24 ods. 12 (pozn. aktuálne ods. 11) zákona č. 190/1995 Z. z. (pozn. novela zákona č. 92/1991 Zb.) je fond povinný splatiť dlhopis najneskôr do konca roka 2001 osobám, ktorého ho získali ako majitelia kupónov podľa § 24 ods. 3 citovaného zákona, ako aj osobám, ktoré nadobudli dlhopis do vlastníctva pred dobou jeho splatnosti podľa § 24 ods. 7 písm. a) až e) zákona č. 190/1995 Z. z.“.

Uvádza, že okrem námietky, že sa nemohol dostať do omeškania s vyplácaním dlhopisov fondu už uplynutím splatnosti stanovenej podľa § 24 ods. 6 zákona č. 92/1991 Zb. na 31. 12. 2000, pretože na včasné splatenie dlhopisov fondu postačovalo splnenie tejto povinnosti najneskôr do konca roku 2001, ako to určil § 24 ods. 11 zákona č. 92/1991 Zb., uplatnil voči žalobou uplatnenému nároku žalobcu aj ďalšie námietky s ktorým sa súd I. stupňa nevysporiadal. Veritelia oprávnení na výplatu dlhopisov fondu totiž dňa 31. 12. 2000 neposkytli žalovanému ako dlžníkovi súčinnosť nevyhnutú na splatenie dlhopisov fondu v zákonom mieste plnenia, preto sa žalovaný nemohol 01. 01. 2001 dostať do omeškania so splatením uvedených dlhopisov. Poukazuje pritom na ust. §567 ods. 1 Obč. zák. ako aj § 520 Obč. zák. Opätovne namieta, že osoby oprávnené na splatenie dlhopisov fondu ako veritelia sa však dňa 31. 12. 2000 nedostavili do jeho sídla, žalovanému ako dlžníkovi ani neposkytli údaje umožňujúce doručenie plnenia a neposkytli mu tak súčinnosť potrebnú na splatenie dlhopisov fondu v zákonom mieste plnenia. Žalovaný sa preto nemohol 01. 01. 2001 dostať do omeškania so splatením dlhopisov fondu, dotknutí veritelia nemohli mať nárok na úroky z omeškania voči žalovanému a nemohli tieto nároky ani postúpiť na žalobcu, ktorý ich uplatnil v predmetom konaní.

Nesúhlasí so záverom súdu prvého stupňa v odôvodnení rozsudku, že žalovaný mal relatívne dostatočnú lehotu na to, aby sa pripravil na plnenie predmetných povinností a tento záver je podľa jeho názoru irelevantný. Dĺžka uvedenej lehoty totiž nemá podľa zákona vplyv na dôsledky omeškania veriteľov podľa § 520 Občianskeho zákonníka. Žalovaný v priebehu roka 2001 vzhľadom na skutočnosť, že veľký počet veriteľov oprávnených na splatenie dlhopisov fondu mal bydlisko vzdialené od sídla žalovaného, splácal predmetné dlhopisy z hľadiska miesta plnenia nad rámec svojich zákonných povinností tak, že prostredníctvom spoločnosti R. a. s. a pobočiek S., a. s. zisťoval aktuálne údaje o veriteľoch a plnenia veriteľom doručoval. Veritelia, ktorí mali na žalobcu postúpiť nároky uplatnené v predmetnom konaní, bez námietok akceptovali doručovanie príslušných výplát dlhopisov fondu vyššie spomenutým spôsobom prostredníctvom pobočiek S., a. s., žiaden z nich si voči žalovanému neuplatnil právo na splatenie dlhopisu už 01. 01. 2001 alebo pred týmto či po tomto dátume.

Uvádza, že z hľadiska času plnenia sa opiera o logický výklad spomenutých ustanovení § 24 ods. 6 a ods. 11 a súv. zákona č. 92/1991 Zb. v tom smere, že bol povinný splatiť dlhopisy fondu najneskôr do konca roku 2001. Uvedený výklad príslušných zákonných

ustanovení nie je jeho záverom, on sa riadil skutočnosťou, že so splácaním predmetných dlhopisov počas celého roku 2001, teda od „splatnosti“ dňa 31. 12. 2000 podľa § 24 ods. 6 zákona č. 92/1991 Zb. až do konca roku 2001, teda do uplynutia „doby splatnosti“ podľa § 24 ods. 11 zákona č. 92/1991 Zb., počítali usmernenia a pokyny upravujúce zdanenie nakladania s uvedenými dlhopismi, ktoré vydalo Ministerstvo financií Slovenskej republiky ešte pred 31. 12. 2000. Na konkrétne uvedené usmernenia a pokyny v konaní pred prvostupňovým súdom poukázal.

K odvolaniu zaujal rozsiahle písomné stanovisko žalobca, ktorý sa plne stotožnil so závermi ako aj odôvodnením rozsudku súd prvého stupňa. Vo svojom stanovisku cituje pasáže zo vyhovujúceho rozsudku NS SR 1 Obdo V 3/2006, ako aj z citovaného nálezu č. 8/95 s. zn. 13/97.

Poukazuje predovšetkým na to, že všetci účastníci zmluvy o postúpení pohľadávky – úrokov z omeškania – na strane postupcu, boli ku dňu splatnosti dlhopisu F., t.j. k 31. 12. 2000, veriteľmi F., teda vlastníkami dlhopisu, s právom uzavrieť zmluvu o postúpení pohľadávky.

Ďalej uvádza, že žalovaný prostredníctvom právneho zástupcu oznámil prvostupňovému súdu, že ak súd uzná skutočnosť, že došlo k omeškaniu zo strany žalovaného, nenamieta výšku jednotlivých úrokov z omeškania, ani spôsob ich výpočtu.

Poukazuje na to, že žalovaný ešte pred splatnosťou dlhopisov, t. j. pred 31. 12. 2000 zverejnil spôsob, akým budú dlhopisy F. vyplácané, konkrétne prostredníctvom R. a.s., pričom na základe výzvy budú výplatným miestom pobočky S. a. s.

Nakoniec tvrdí, že žalovaný nemal nikdy v úmysle, ani nebol vôbec pripravený na vyplácanie dlhopisov v hotovosti vo svojom sídle k 31. 12. 2000, keďže ako vyplýva z listu F. zo dňa 23. 07. 2008, F. disponoval k 31. 12. 2000 s hotovosťou 5 168 Sk, pričom na účtoch v bankách mal k dispozícii cca. 2,3 miliardy Sk, čo bolo približne 10 % nominálnej hodnoty všetkých splatných dlhopisov, vrátane ich garantovaného výnosu.

Na záver opätovne poukazuje na rozsudok dovolacieho súdu 1 Obdo V 3/2006, ktorý ustálil právny záver, že počnúc dňom 01. 01. 2001 sa žalovaný dostal do omeškania

a uvedeným dňom bolo splatenie dlhopisu žalovateľné, a to aj s úrokmi z omeškania. Podľa neho je v rozpore s dobrými mravmi konanie žalovaného, keď na jednej strane prezentuje ako splní svoje záväzky a na strane druhej označuje veriteľov za vinníkov svojho omeškania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky prejednal odvolanie podľa § 212 ods. 1 O. s. p. bez nariadenia pojednávania v zmysle § 214 ods. 2 O. s. p. a dospel k záveru, že je dôvodné.

Z predloženého spisového materiálu odvolací súd zistil, že žalobou došlou súdu dňa 28. 08. 2003 sa žalobca ako vlastník postúpených mu pohľadávok v sume 99 880 Sk voči žalovanému domáhal ich zaplata. Tieto pohľadávky majú predstavovať súčet úrokov z omeškania žalovaného s plnením dlhopisov, ktoré emitoval podľa § 24 ods. 4 zák. č. 24/1991 Zb. a bývalým ich majiteľom splatil s omeškaním. Súd žalobe vyhovel do výšky 97 880 Sk, pretože na základe späťvzatia žaloby do sumy 2 000 Sk konanie zastavil. Žalobe vyhovujúce rozhodnutie oprel o názor, vyslovený v náleze Ústavného súdu SR č. 5/1995 sp.zn. PL ÚS 13/97 z 19.júna 1998, že dlhopisy boli splatné dňa 31.12.2000 a skutočnosť, že dňa 01. 01. 2001 sa žalovaný dostal do omeškania.

Podľa zistenia odvolacieho súdu žalovaný v odvolaní dôvodne vytýka súdu 1. stupňa, že sa nevysporiadal s jeho ďalšími námietkami, najmä skutočnosťou, že veritelia dlhopisov oprávnení neposkytli žalovanému ako dlžníkovi súčinnosť nevyhnutnú na splatenie dlhu v zmysle § 520 Obč. zák. a neposúdil, či uplatňovanie nároku na úroky z omeškania v rozhodovanom prípade nie je v rozpore s dobrými mravmi.

V spise (č. I. 100) je vyjadrenie žalovaného k veci zo dňa 22. 08. 2008 v ktorom tento uvádza, že bol pripravený na alternatívu, že podľa zákona môžu osoby oprávnené na výplatu menovitých hodnôt a výnosov dlhopisov požadovať peňažné plnenie v mieste sídla F. a to už 31. 12. 2000. Uvádza tiež, že ním oslovené osoby však bez námietok akceptovali plnenie prostredníctvom pobočiek S. a. s.

Odvolací súd konštatoval, že súd 1. stupňa sa s týmito námietkami nezaoberal a teda ani nevysporiadal bez akéhokoľvek odôvodnenia rozsudku v tomto smere, v rozpore s ust. § 157 ods. 2 O. s. p. jednoducho, opierajúc sa o nález ústavného súdu I. 8/1995 sp. zn. PL ÚS 13/97 z 19. 06. 1998 uzavrel, že žalovaný nesplnil svoj záväzok riadne a včas a žalobe vyhovel.

Pokiaľ ide o námietku žalovaného čo do neposkytnutia súčinnosti veriteľov – majiteľov dlhopisov vonkoncom nevzal do úvahy, že veriteľov bolo cca 3,5, mil a boli identifikovaní len tým, že boli občanmi SR s trvalým pobytom na území SR a dovŕšili 18 rokov. Nevzal do úvahy, že ak veritelia považovali plnenie z dlhopisov za dlh žalovaného a nie za dar zo strany štátu, bolo ich povinnosťou buď dostaviť sa dňa 31. 12. 2000 resp. 01. 01. 2001 do sídla dlžníka, alebo mu v predstihu z vlastnej iniciatívy oznámiť svoju nespochybniteľnú identifikáciu tak, aby presne vedel, že sú oprávnení a komu a kam má plniť. Žalobca žiadny dôkaz o tomto smere neposkytol a súd I. stupňa si ho nevyžiadal. Súd sa nevysporiadal ani s tým, či veritelia neposkytnutím súčinnosti v súlade s § 520 Obč. zák. nevyslovili súhlas s neskorším splatením dlhopisov bez toho, že by si chceli uplatniť nárok na úrok z omeškania, čomu by nasvedčala skutočnosť, že nárok na úrok z omeškania si uplatnili len právnické osoby na základe postúpenia pohľadávok a nie samotní veritelia - majitelia dlhopisov.

Aj s námietkou žalovaného týkajúcu sa nesúladu uplatnenia úroku z omeškania s oneskorením výplaty dlhopisov s dobrými mravmi za daných podmienok sa súd I. stupňa vôbec nezaoberal. Názor žalobcu vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného podľa ktorého žalovaný zrejme považoval za správne a spravodlivé, v súlade s dobrými mravmi, že každému veriteľovi vyplatil rovnakú sumu a to aj napriek tomu, že niektorí veritelia dostali svoje peniaze už v apríli 2001 a iní až v novembri 2001, je v tejto súvislosti irelevantný. Súd musí k posúdeniu tejto námietky pristupovať z hľadiska celkovej situácie, nie zo zreteľa jednotlivcov.

Po tomto konštatovaní, že odôvodnenie napadnutého rozsudku súdu I. stupňa nie je v súlade s ust. § 157 ods. 2 O. s. p., keďže sa v ňom súd nevysporiadal s námietkami, ktoré vzniesol žalovaný, odvolací súd napadnutý rozsudok súdu I. stupňa podľa § 221 ods. 1 O. s. p. zrušil a vec mu vrátil v súlade s ust. § 221 ods. 2 na ďalšie konanie.

Podľa § 224 ods. 3 O. s. p. rozhodne súd I. stupňa o náhrade trov odvolacieho konania v novom rozhodnutí vo veci.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 30. júla 2009

JUDr. Jozef Štefanko, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: L.